

Informatīvais ziņojums „Par zinātnes starptautisko izvērtējumu”

2013.gada decembrī ir noslēdzies Latvijas zinātnes starptautiskais izvērtējums (turpmāk –izvērtējums), ko veica, Izglītības un zinātnes ministrijai (turpmāk – ministrija) sadarbojoties ar Ziemeļvalstu Ministru padomes sekretariātu Latvijā (turpmāk – sekretariāts).

Izvērtējuma izpilde tika veikta atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada sēdes protokollēmuma (prot.Nr.27 12.§) 2.punktā noteiktajam.

Izvērtējuma mērķis – veikt objektīvu Latvijas zinātnes situācijas analīzi Eiropas Savienības Kopīgās pētniecības telpas un sadarbības pētniecībā kontekstā atbilstoši Baltijas jūras reģiona valstu un Ziemeļvalstu sadarbības interesēm.

Informatīvā ziņojuma mērķis – informēt Ministru kabinetu par Latvijas zinātnes kvalitātes izvērtējuma rezultātiem, galvenajiem ieteikumiem un ministrijas turpmāko rīcību, respektējot izvērtējuma rezultātus, lai sasniegtu zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas politikas mērķus, lai īstenotu nozares strukturālās reformas, tajā skaitā zinātnisko institūciju konsolidāciju, konkurētspējīgo zinātnisko institūciju rīcībspējas uzlabošanu un pamatotas Eiropas Savienības kohēzijas politikas īstenošanu, tajā skaitā mērķtiecīgai un efektīvai nozares ieguldījumu plānošanai.

Izvērtējuma konteksts

Ministrija un sekretariāts līgumu par sadarbību pētniecības un inovācijas jomā noslēdza 2012.gada 26.oktobrī. Līguma mērķis – sadarboties, lai veicinātu Latvijas zinātnes attīstību un uzlabotu tās kvalitāti un konkurētspēju Ziemeļvalstu un Baltijas jūras reģionā. Pamatojoties uz Ministru kabineta 2012.gada 23.oktobra noteikumu Nr.715 „Par Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Ziemeļu Ministru padomes sekretariāta sadarbības līgumu” 2.punktu un 2012.gada 26.oktobrī noslēgto ministrijas un sekretariāta sadarbības līguma IV sadaļas 1.pantu, ministrija un sekretariāts 2013.gada 12.februārī noslēdza „Līgumu par 2013.gadā veicamajiem uzdevumiem saskaņā ar Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Ziemeļu Ministru padomes sekretariāta sadarbības līgumu”, kurā līgumslēdzēji vienojās par Latvijas zinātnisko institūciju (turpmāk – zinātniskās institūcijas) zinātniskās darbības un kapacitātes starptautiska izvērtējuma (turpmāk – zinātnes izvērtējums) īstenošanu.

Ministrija un sekretariāts vienojās, ka zinātnes izvērtējuma ietvaros tiks īstenoti šādi uzdevumi:

- izvērtēt zinātnisko institūciju darbību, tajā skaitā zinātnisko pētījumu kvalitāti un zinātnisko institūciju kapacitāti;
- sniegt detalizētus ieteikumus un pamatojumu zinātnisko institūciju konsolidācijai, lai nodrošinātu Latvijas zinātnes (pētniecības) kvalitāti un

- starptautisku konkurētspēju, sekmējot sadarbību Baltijas jūras reģionā un Latvijas zinātnes internacionalizāciju Eiropas mērogā;
- izstrādāt ieteikumus zinātnisko institūciju, augstākās izglītības iestāžu (turpmāk – AII) un attiecīgo tautsaimniecības nozaru komersantu sadarbībai un saskaņotai rīcībai, kā arī definēt nozaru profesionālo asociāciju lomu šādas sadarbības veicināšanā;
  - sniegt ieteikumus zinātnes un inovāciju sistēmas uzlabošanai un tās efektīvai pārvaldībai,
  - sniegt priekšlikumus zinātnisko institūciju finansēšanas uzlabošanai.

Izvērtējuma metodika

Izvērtējuma metodiku izstrādāja Latvijas Zinātņu akadēmija, pamatojoties uz Anglijas augstākās izglītības finansēšanas padomes (*HEFCE*) pieredzi. Izvērtējumu veica kopš 2012.gada beigām vairākos posmos.

Pirmajā posmā zinātniskās institūcijas sagatavoja pašvērtējuma ziņojumus, kas ietver izsmelšu informāciju par savu darbību, projektiem, to rezultātiem, tajā skaitā labākajām publikācijām pārskata periodā, tas ir, laika periodā no 2006. līdz 2012.gadam. Pašvērtējuma ziņojumus sagatavoja 150 (viens simts piecdesmit) zinātniskās institūcijas un augstskolu struktūrvienības, kas veic zinātnisko darbību (turpmāk – vienības). 2013.gada pavasarī zinātniskās institūcijas tika iepazīstinātas ar turpmākajiem izvērtējuma posmiem un aicinātas aktualizēt pašvērtējuma ziņojumus un, ja nepieciešams, papildināt tos ar jaunākajiem datiem.

Nākamajos izvērtējuma posmos tika iesaistīti sekretariāta eksperti, kuru darbs tika organizēts sešās nozaru grupās. Katrā nozaru grupā tika izveidots 6-8 ārvalstu ekspertu panelis, kopā – seši nozaru paneļi (turpmāk – paneļi). Par katru izvērtējuma vienību apkopoja pilnu bibliometrisko informāciju un izveidoja publikāciju profilu. Papildinātos zinātnisko institūciju pašvērtējuma ziņojumus un bibliometrisko materiālu iesniedza nozaru paneļu ekspertiem, lai veiktu turpmāku analīzi.

Paneļu eksperti, pamatojoties uz iesniegto materiālu analīzi, kā arī apmeklējot atsevišķas institūcijas, vērtēja zinātnisko institūciju un augstskolu struktūrvienību pētniecības kvalitāti pārskata periodā, to darbības sociālo un ekonomisko ietekmi, pētniecības infrastruktūras kvalitāti, stratēģiskās attīstības iespējas, kā arī institūciju nākotnes attīstības potenciālu. Paneļu ekspertu vērtējums par institūcijas attīstības potenciālu atspoguļo ekspertu viedokli par to, cik lielā mērā finansējuma palielināšanu konkrētajai institūcijai varētu uzskatīt par vērtīgu investīciju.

Paneļu eksperti novērtējumu veica pēc vairākiem kritērijiem piecu ballu skalā. Kopējā institūcijas vērtējuma pamatā ir vērtēto aspektu kombinācija un ekspertu konstatējums. Institūcijas vērtējums nav veidots kā vidējais aritmētiskais rādītājs. Lēmumu par kopējo vērtējumu paneļu ekspertu grupa pieņēma, ievērojot *consensus* principu. Institūcijām piešķīra vērtējumus, izmantojot šādu mērījumu skalu:

5 punkti – *spēcīgs starptautisks spēlētājs, līderis savā jomā* (lielisks sniegums, darbība turpināma);

4 punkti – *spēcīgs starptautisks spēlētājs* (labs sniegums, darbība turpināma);

3 punkti – *spēcīgs vietējais spēlētājs, kas guvis zināmu starptautisku atzinību* (jāizvērtē un jāstiprina institūcijas kapacitāte);

2 punkti – *apmierinošs vietējais spēlētājs* (jāizvērtē apvienošana ar citām institūcijām);

1 punkts punkti– *vājš vietējais spēlētājs* (finansēšana no valsts budžeta nav lietderīga).

Nemot vērā izvērtējuma uzdevumus, apkopotie rezultāti tikai iesniegti ministrijā 2014.gada janvārī.

Rezultāti un galvenie secinājumi

Ir izvērtēti 150 zinātnisko institūciju un AII struktūrvienību zinātniskās darbības rezultāti sešās tematiskajās grupās: dabaszinātnēs un matemātikā (28 vienības), dzīvības zinātnēs un medicīnā (16 vienības), inženierzinātnēs un datorzinātnēs (37 vienības), lauksaimniecībā, meža un veterinārajās zinātnēs (22 vienības), sociālajās zinātnēs (30 vienības) un humanitārajās zinātnēs (17 vienības). (Izvērtējumu saraksts un vērtējumi ir pievienoti šī ziņojuma pielikumā.)

15 zinātniskajām institūcijām ir piešķirts vērtējums „5 punkti” (spēcīgs starptautisks spēlētājs, līderis savā jomā) vai „4 punkti” (spēcīgs starptautisks spēlētājs). Eksperti ir fiksējuši virkni ieteikumu šo zinātnisko institūciju turpmākās darbības attīstībai.

33 zinātniskajām institūcijām un AII struktūrvienībām piešķirts vērtējums „3 punkti” (*spēcīgs vietējais spēlētājs, kas guvis zināmu starptautisku atzinību*). Ekspertu ieteikumi skar šo zinātnisko institūciju vai AII struktūrvienību darbības uzlabošanu, tajā skaitā mazāko tematisku apvienošanu.

77 zinātniskajām institūcijām un AII struktūrvienībām ir piešķirts vērtējums „2 punkti” (*apmierinošs vietējais spēlētājs*). Attiecībā uz šīm zinātniskajām institūcijām un AII struktūrvienībām eksperti savos ieteikumos ierosina pievienot šīs vienības spēcīgākajām institūcijām vai veikt savstarpēju tematisku apvienošanu, lai tādējādi nodrošinātu, ka kvalitatīvai attīstībai ir nepieciešamā kritiskā masa.

Eksperti ir atzinuši, ka 22 zinātniskās institūcijas un AII struktūrvienības ir „vāji vietējie spēlētāji”. Eksperti iesaka slēgt šīs vienības.

10 vienībām eksperti vērtējumu nesniedza, jo tika secināts, ka tās neveic pētniecisko darbību un līdz ar to tās nevar uzskatīt par zinātniskajām institūcijām.

Saskaņā ar ekspertu vērtējumu kopējais Latvijas pētniecības kvalitātes, vadības un infrastruktūras līmenis nav apmierinošs. Tajā pašā laikā savu darbību veic atsevišķas augsta līmeņa zinātniskās institūcijas, piemēram, Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs, Elektronikas un datorzinātņu institūts, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un

vides zinātniskais institūts. Tās var kalpot par centriem sistēmas konsolidācijai un nākotnes investīcijām.

Apkopojot sešu ekspertu grupu (paneļu) izvērtēšanas rezultātus, sekretariāta eksperti ir snieguši šādus galvenos secinājumus:

- matemātika un fizikālās zinātnes ir salīdzinoši spēcīgas un labi izveidojušās, tomēr pētījumu kvalitāte dažādās institūcijās būtiski atšķiras;
- sociālās zinātnes ir daudz mazāk attīstītas nekā citas zinātņu nozares, – galvenokārt tādēļ, ka tās veidojušās pēdējos 20 gados;
- dabaszinātņu nozarēs ir galvenokārt Latvijas līmeņa spēlētāji, tomēr arī šeit ir dažas augsti vērtējamas institūcijas, kuras var darboties starptautiskajam līmenim atbilstošā kvalitātē;
- humanitārās zinātnes ir ļoti fragmentētas (tas gan raksturīgs daudzām valstīm), nozares pētījumu fokusā galvenokārt ir Latvijai aktuāli jautājumi;
- inženierzinātnes arī ir fragmentētas, darbība lielā mērā neatbilstoša starptautiskajam līmenim, tomēr ir atsevišķas augstas kvalitātes jomas;
- lauksaimniecības zinātņu pētījumos, līdzīgi kā humanitārajās zinātnēs, ir nepieciešams centrēt pētījumus uz nacionālajām vajadzībām, bet daudz mazākā mērā; tās ir fragmentētas, un tām ir nepieciešama lielāka starptautiskā perspektīva.

Finansējums

Eksperti uzskata, ka pašreizējā Latvijas zinātnes sistēmā ir virkne problēmu. Fundamentāla problēma ir absolūti zems zinātnes finansēšanas līmenis sistēmā. Liela daļa zinātnes finansējuma pēdējos gados saņemta no ES struktūrfondiem, tādēļ sistēmas ilgtspēja ir apdraudēta. Katrai attīstītai valstij ir pastāvīgi jāfinansē sava zinātne. Pagaidu fondi ir noderīgi vienīgi tādēļ, lai sniegtu atbalstu zinātnes attīstībai pārejas posmā. Fondu finansējuma izmantošanu zinātnes finansēšanai nevar uzskatīt par ilgtspējīgu risinājumu.

Organizācija

Ekspertu skatījumā Latvijā problemātisks ir arī pastāvošais dalījums – izglītība un pētniecība. Lielas valstis, piemēram, Vācija, var līdztekus uzturēt universitāšu un zinātnisko institūtu sistēmas, nodrošinot attīstībai nepieciešamo kritisko masu abās sistēmās. Tik mazā valstī kā Latvijā šāds dalījums ir neefektīvs. Fakts, ka daudzas labākās un spēcīgākās zinātnes institūcijas Latvijā ir patstāvīgi zinātniskie institūti, ir problēmas manifestācija jeb symptoms. Eksperti uzsver, ka izglītība prasa plašumu, pētniecība – dziļumu. Lai iegūtu stabilu pētniecībā balstītu izglītības sistēmu, kas rada būtisku cilvēkkapitālu un labas kvalitātes pētījumus, mazā valstī šie divi elementi ir jāapvieno vai arī cieši jāintegrē.

Turklāt gan izglītības, gan pētniecības sistēmā esošie stimuli veicina fragmentāciju. Tas ir tieši pretēji tam, kas ir nepieciešams mazas valsts zinātnes

sistēmas attīstībai. Sadrumstalotību veicina, piemēram, prakse reģistrēt jebkādas kvalificētas nelielas pētnieku grupas kā zinātniskos institūtus, tādējādi izveidojot zinātnes struktūru, kas ir fragmentēta un kurai ir raksturīga pārklāšanās gandrīz visās zinātnes nozarēs.

Eksperti akcentē, ka pētniecības sistēmas stiprināšana nav iespējama bez fragmentācijas mazināšanas. Šādā nolūkā ir nepieciešama konsolidācija, izmantojot spēcīgāko institūtu vai AII struktūrvienību kapacitāti un iespējas. Eksperti iesaka konsolidācijas procesu virzīt, attīstot mazāku skaitu zinātnisko institūciju ar spēcīgu kritisko masu un nozīmīgu starptautisko profilu. Tas nodrošinātu Latvijas pilnvērtīgāku iesaisti starptautiskajā zinātnes aprītē.

Infrastruktūra

Zinātnisko institūciju apmeklējumos eksperti konstatēja daudzus gadījumus, kad zinātnisko institūciju iegādātā infrastruktūra un iekārtas neatbilst izvērtējamo institūciju pētniecības programmām. No tā izriet ieteikums zinātniskajām institūcijām uzlabot resursu plānošanu un izmantošanu.

Cilvēkresursi

Cilvēkresursu vecuma struktūra ir būtiska problēma Latvijas zinātnes sistēmā. Izņemot sociālās zinātnes, vairumā nozaru zinātnisko institūciju darbinieku struktūrā ir vērojams bimodāls vecuma sadalījums. Daudzos gadījumos nozares vadošo zinātnieku vecums ievērojami pārsniedz pensijas vecumu. Tas norāda uz cilvēkkapitāla atjaunošanās un paaudžu maiņas problēmām. Eksperti pozitīvi vērtē to, ka ir jauna pētnieku un doktorantu paaudze, tomēr nepieciešami pasākumi, lai šīs paaudzes zinātniekiem sniegtu atbalstu palikšanai nozarē.

Veidojot pārdomātu zinātnes politiku un izmantojot atbilstošus zinātnes politikas instrumentus, piemēram, finansiālu atbalstu studijām un pētījumiem, ir iespējams virzīt Latvijas zinātņi uz dinamisku un starptautiski integrētu zinātnisko darbību un rezultātiem. Tomēr, lai sasniegtu šo mērķi, ir nepieciešama lielāka izpratne par pētniecības vadību un pārvaldību.

Eksperti iesaka izmantot tādus finansēšanas instrumentus, kas nodrošina karjeras iespējas zinātnē un sniegtu atbalstu individuālu zinātnieku attīstībai. Ir nepieciešams paredzēt finansējumu jauniem pētniekiem un pēcdoktorantiem (*post-doc*), sniegt lielāku atbalstu pētnieku mobilitātei, samazinot pētnieku kopienas noslēgtību un ciešāk savienojot to ar starptautisko sabiedrību.

Darbības tvērumi (vietējais un starptautiskais)

Viduvējā kvalitāte daudzos (bet ne visos) nozares paneļos izriet no tā, ka zinātniskās institūcijas pārāk fokusējas uz nacionāla līmeņa jautājumiem, vietējas nozīmes komunikācijas kanāliem, konferencēm. Tas izolē Latvijas zinātnieku kopienu no starptautiskās zinātnes, tādējādi samazinot konkurences spiedienu uz šo

kopieni, kas savukārt neadekvāti maina izpratni par starptautiskajām kvalitātes normām un kavē pat labāko Latvijas pētniecības rezultātu komunikāciju un integrāciju pasaules pētniecības telpā. Nenoliedzami, ka nacionāla līmeņa jautājumi ir nozīmīgi, dažās jomās pat vairāk nekā citās, tomēr ekspertu vienprātīgs konstatējums pauž, ka šī attiecība tomēr ir jālīdzsvaro. Sistēmai ir nepieciešama internacionalizācija, un tā prasa darbaspēka piesaistīšanas un karjeras izaugsmes stimulus, kas ir vairāk orientēti uz starptautisko pētniecības kopieni, jo īpaši uz publikācijām starptautiskos recenzētos žurnālos angļu valodā.

Nozaru tematiskā struktūra

Latvijā pētniecības segums kopumā ir labs: Latvijas zinātnē notiek aktīva darbība visās galvenajās zinātņu nozarēs un jomās. Sociālās zinātnes vēsturisku iemeslu dēļ ir mazāk izdevīgā situācijā, jo tās faktiski tikai sāka veidoties pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas 20.gadsimta 90.gadu sākumā. Ekonomikas nozarē trūkst spēcīgu zinātnisko centru, un tai nepieciešama īpaša uzmanība. Uzņēmējdarbība un vadības zinātnes ir svarīgas jomas, kurās darbojas gan valsts, gan privātās institūcijas, diemžēl pārāk koncentrējoties uz izglītību, nevis pētniecību. Šajās jomās ir nepieciešams stiprināt arī pētniecību.

Galvenie ieteikumi

Ekspertu vērtējumā lielākā Latvijas zinātnes problēma ir absolūts finanšu līdzekļu trūkums. Lai gan pašreizējā ekonomiskajā situācijā tas ir izskaidrojams, tomēr nav iespējams veidot un uzturēt mūsdienīgu ekonomiku, neveicot būtiskas investīcijas pētniecībā un augstākajā izglītībā.

Svarīgs pētījumu finansēšanas mērķis ir zināšanu radīšana, vēl svarīgāks – cilvēkkapitāla veidošana. Cilvēkkapitāla trūkums valstī ne vien kavē jaunu zināšanu veidošanos, bet arī neļauj efektīvi izmantot lielāko daļu jauno zināšanu, kas radītas citviet pasaulē. Ja nav zināšanu absorbcijas spējas, valstij ir risks nonākt ekonomikas lejupslīdes spirālē.

Eksperti ziņojumā izvirzījuši šādus galvenos ieteikumus:

- nodrošināt stabilu valsts finansējumu pētniecībai; izmantot struktūrfondus zinātnes strukturālajām reformām un pārejai uz augstāku veiktspējas līmeni;
- integrēt un stiprināt pētniecības sistēmu, konsolidējot pētniecības institūcijas galvenokārt ap zināšanu centriem (ap zinātniskajām institūcijām, kas ir ieguvušas vērtējumu „4 punkti” vai „5 punkti”);
- radīt stimulus kvalitatīvai starptautiska līmeņa pētniecībai;
- nodrošināt augstāka līmeņa konkurējošu un projektos balstītu finansējumu, izmantojot dažādus instrumentus, lai:
  - ✓ sniegtu atbalstu pētnieku karjeras dažādos posmos, it īpaši pēcdoktorantūras un jaunus pētniekus,

- ✓ sniegtu atbalstu lielāku pētniecisko centru un grupu veidošanos, izmantojot institūciju bāzes finansējumu, kā arī mazos pētniecības grantus,
  - ✓ veicinātu efektīvāku zinātnes un industrijas sadarbību, paaugstinot rūpniecības kapacitāti un raidot signālus pētnieku kopienai par pētniecības svarīgumu un problēmām, kuras ir īpaši svarīgas tautsaimniecības attīstībai;
- izmantot institucionālās finansēšanas sistēmu, ievērojot līdzsvaru starp plānošanu, starptautisko salīdzinošo vērtēšanu (*peer-review*) un rezultātījumiem rādītājiem.

Izvērtēšanas rezultātu izmantošana

Latvijā starptautisks zinātnes novērtējums tiek veikts otro reizi kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas. Iepriekšējo izvērtējumu veica 1992.gadā – laikā, kad Latvijas tautsaimniecībā, tajā skaitā zinātnē, risinājās radikālas, strukturālas pārmaiņas un kad bija īpaši sarežģīti veikt pārmaiņas un plānot turpmāko attīstību. Tāpēc pašreizējais izvērtējums ir nozīmīgs gan pētniecības veicējiem, gan politikas plānotājiem, gan arī Latvijas zinātnes sistēmai kopumā.

Atšķirīgā zinātnisko institūciju un AII sagatavoto pašvērtējumu kvalitāte liecina par to, ka daudziem trūkst pieredzes pētniecības stratēģiju veidošanā, vadībā un komunikācijā.

Ekspertu skatījumā resursu pārdale ir veicama tikai kompleksi ar atbilstošiem attīstības pasākumiem. Tādēļ Latvijai ir jāpieņem strikta, bet izsvērtā rīcība strukturālajām reformām zinātnē. Eksperti iesaka uzlūkot izvērtēšanas rezultātus pēc būtības – kā situācijas atspoguļojumu un aicināt zinātniskās institūcijas izmantot atgriezenisko saiti stratēģiskai attīstības plānošanai. Konkrēti ieteikumi institūciju konsolidācijai un attīstībai ir norādīti ekspertu ziņojumos, tiek ieteikts rūpīgi izvērtēt, kādi stimuli būtu izmantojami, lai veicinātu konsolidāciju un tajā pašā laikā lai neradītu riskus atsevišķu zinātnes nozaru attīstībai. Ekspertu skatījumā tās institūcijas, kuras ieguvušas vērtējumu „5 punkti” vai „4 punkti”, ir izmantojamas kā centri, ap kuriem iespējams koncentrēt attiecīgās nozares kapacitāti. Atsevišķos gadījumos (bet ne visos) spēcīgs potenciāls, lai veidotu konsolidācijas centrus, ir arī tām zinātniskajām institūcijām, kuras ir ieguvušas vērtējumu „3 punkti”. Zinātniskās institūcijas, kurām piešķirts vērtējums „2 punkti”, būtu jāaicina apvienoties ar lielākām un spēcīgākām zinātnieku grupām, ja vien nav pārlicinošu argumentu par to, ka šīs institūcijas ir agrīnā attīstības stadijā un tām ir nepieciešams laiks un iespēja, lai attīstītos. Ekspertu skatījumā nebūtu saprātīgi turpināt piešķirt institucionālo (bāzes) finansējumu tām zinātniskajām institūcijām, kas ir novērtētas ar „1 punktu” vai nav novērtētas vispār.

Tādējādi, eksperti iesaka aicināt zinātniskās institūcijas un grupas izstrādāt attīstības stratēģijas un pašām rosināt apvienošanās un pārejas pasākumus. Eksperti uzsver, ka nav pieļaujama paralēla vienas jomas pētniecības un akadēmisko vienību

pastāvēšana vienā AII. Šādu pārmaiņu atbalstam ir jāizmanto. struktūrfondu līdzekļi. Eksperti iesaka pārskatīt institucionālā finansējuma piešķiršanas nosacījumus un mainīt fokusu no nelielām pētniecības grupām uz zinātniskajām institūcijām, kuras šie pētnieki pārstāv. Šis solis ir nepieciešams, lai zinātniskās institūcijas varētu veidot un īstenot savas attīstības stratēģijas.

Turpmākā rīcība

Pamatojoties uz ekspertu rekomendācijām, ievērojot zinātnes izvērtējumā sagatavoto analītisko materiālu un Ministru kabineta 2011.gada 26.aprīļa sēdes protokollēmumā (prot.Nr.27 29.§) noteikto, ministrija sagatavo grozījumus Ministru kabineta 2013.gada 12.novembra noteikumos Nr.1316 „Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām”, nosakot, ka ar 2015.gada 1.janvāri bāzes finansējumu neaprēķina un nepiešķir tai zinātniskajai institūcijai, kura zinātnes starptautiskajā izvērtējumā ir novērtēta ar „1 punktu” vai „0”, savukārt zinātniskajai institūcijai, kuras izvērtējumā ir piešķirti „2 punkti”, bāzes finansējumu aprēķina un piešķir, ja tās reorganizācijas plānu līdz 2014.gada 1.jūnijam ir apstiprinājis Ministru kabineta loceklis, kura pakļautībā ir attiecīgā nozares ministrija, un ja tas ir iesniegts Izglītības un zinātnes ministrijai.

Ministrija, sadarbojoties ar sekretariātu un nozaru ministrijām, izstrādās zinātnisko institūciju attīstības pasākumu plānu. Līdz 2014.gada 1.jūlijam ministrija sagatavos un iesniegs Ministru kabinetam izskatīšanai informatīvo ziņojumu par turpmāko zinātnes attīstību, veicot strukturālās reformas, tajā skaitā bāzes finansējuma piešķiršanā zinātniskajām institūcijām, atbalsta sniegšanā valsts pētījumu programmu un citu iniciatīvu ietvaros, kā arī reformas ES struktūrfondu ieguldījumu noteikšanā. Informatīvajā ziņojumā tiks sniegti priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem tiesību aktos (t.sk., grozījumus Zinātniskās darbības likumā, grozījumi Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumos Nr.499 „Zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji”), nosakot tādas kritērijus un kārtību zinātnisko institūciju reģistrācijai zinātnisko institūciju reģistrā, kas mazinās institucionālo fragmentāciju un nodrošinās zinātniskās ekselences un attīstībai nepieciešamās kritiskās masas veidošanos atbilstoši informatīvā ziņojuma secinājumiem, vienlaikus, tādejādi, nodrošinot valsts budžeta piešķiršanu tikai konkurētspējīgām zinātniskajām institūcijām, t.sk. par zinātnisko institūciju dibināšanas un zinātniskās darbības pārskatiem. Saskaņā ar dokumentu „Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam” (pieņemtas Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra sēdē), lai varētu ieviest zinātnes izvērtējumā sniegtās rekomendācijas, ir paredzēts piešķirt no ES struktūrfondu finansējumu 15 miljonu *euro* apmērā.

Izglītības un zinātnes ministrs

V.Dombrovskis

Vizē:
Valsts sekretāre

S.Liepiņa

20.01.2014. 18:39
2574
V.Murašovs, 67047906
vadims.murasovs@izm.gov.lv
A.Kiopa, 67047983
agrita.kiopa@izm.gov.lv